

Remissvar

Ändringar i högskolelagen för att främja den akademiska friheten och tydliggöra lärosätenas roll för det livslånga lärandet

Dnr Å 2020-977:01

Er referens/dnr: U2020/03053/UH

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets ställningstagande

- Tillväxtverket anser det positivt att det i högskolelagen fastslås att lärosätena ska främja och värna den akademiska friheten.
- Tillväxtverket anser det är positivt att lärosätenas ansvar för det livslånga lärandet tydliggörs i högskolelagen.

Förslagen i promemorian baseras på de reformer som föreslog i den tidigare Styr- och resursutredningens förslag i betänkandet *En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6)*¹. Tillväxtverket instämmer i promemorians slutsatser om att tilltagande digitalisering, automatisering och globalisering leder till snabbt förändrade kompetenskrav i arbetslivet och att det livslånga lärandet därmed får ökande betydelse för individens möjligheter att hänga med i utvecklingen på arbetsmarknaden. Ett förtydligande i lagen stärker, som promemorian argumenterar, denna utveckling. För att ytterligare underlätta det livslånga lärandet behöver lärosätenas utbud:

- Bli mer flexibelt (vad tex gäller antagningsperiod), mer tillgängligt (digitalt), i högre grad anpassat (modulbaserat) för yrkesverksammas behov av kompetensutveckling och en mer samlad information om utbudet i hela landet.

¹ Tillväxtverket svarade på utredningen i ett remissvar som återfinns med dnr Å 2019-305

- Inkludera fler anställda på små och medelstora företag, som generellt tar del av fortbildning i mindre utsträckning än anställda på större företag.
- Erbjud relevanta och anpassade kurser för yrkesverksamma, anpassade utifrån branschernas krav och förutsättningar.
- En förutsättning för anpassning är en förbättrad samverkan mellan näringsliv och lärosätena.
- För att det livslånga lärandet ska bli mer utbrett behöver det också bli mer förmånligt för företag att kompetensutveckla sin personal samt privatekonomiskt genomförbart för den enskilde.

I Styr- och resursutredningen presenteras en lång rad åtgärder som skulle underlätta för arbetet med det livslånga lärandet och Tillväxtverket ser fram emot fler förändringar på området. Angeläget i kommande reformer är att ge lärosätena ekonomiska förutsättningar för fortbildning för yrkesverksamma². Utan tydliga ekonomiska styrmedel riskerar effekterna av ändringarna av högskolelagen bli av marginell betydelse. Fler och stärkta incitament till samverkan mellan näringsliv och lärosäten är också en förutsättning för att det livslånga lärandet skall bli relevant och matcha arbetslivets behov.

För att fler ska ta del av lärosätenas utbildningsutbud behövs en portal som ger en samlad och nationell bild av utbildningsutbudet för yrkesverksamma³. Detta är något som skulle underlätta det livslånga lärandet och gör utbildningarna tillgängliga för fler.

I takt med de stora förändringarna på arbetsmarknaden ökar behovet av ett nationellt råd, eller en myndighet, som tar helhetsgrepp på kompetensförsörjningspolitiken. Ett samlat ansvar för utbildningsdimensionering- och kompetensförsörjningsfrågor skulle leda till en mer sammanhållen och effektiv politik på båda områdena och gynna det livslånga lärandet.

Beslut i detta ärende har fattats av Generaldirektör Gunilla Nordlöf. Föredragande har varit Josef Lannemyr.

Gunilla Nordlöf

Josef Lannemyr

² Strut-utredningens förslag om att resurser ges per helårsstudent, istället för 50% vid antagning och 50% vid examen, stärker lärosätenas incitament att arbeta för livslångt lärande eftersom yrkesverksamma studenter traditionellt haft en lägre genomströmning.

³ Ett exempel på försök till en sådan nationell läroportal, riktad till industriföretag, utvecklas inom ramen för ett ESF-projekt:
<https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/kompetensforsorjning/larportal-for-industriforetag.html>